

Naši vojaki prepevajo na bojišču.

Lovca Ivana Streleca, doma iz Muretnice pri Sv. Marjeti niže Ptuj, nam piše dne 3. avg. z italijanskega bojišča:

Dva mesca sem že na južnem bojišču, a najbolj se mi je vtisnil v spomin dan 31. julija. Bil je prekrasen dan. Vse se je svetilo v mladem jutru in narava je silila k občudovanju božjega stvarstva. Mehko nam je bilo pri srcu in udali smo se sladkim mislim na dom in na svoje drage. Toda naenkrat nam je minula vsa mehkoča, polastil se nas je divji srd in oči so se nam svetile, kakor kovolčni zverini, ki zalezuje svoj plen. Točno ob 8. uri dopoldne pretrga praznično tišino strel na naši strani, a temu sledi zopet drugi. Oglasil se je tudi Lah in pričela se je kanonada, da se je zemlja tresla. Lah je tako streljal v skalovje, da smo mislili, da hoče zravnat vse hribe in doline. Po zraku je žvižgalo in hrumelo, kakor bi vsi vragovi ušli iz pekla; slišalo se je le gromenje strel in udarjanje granat. Tudi naše postojanke je dotaknilo nekaj granat, a brez škode. To nas je podžgalo, da je vsak delal s podvojenim silo in drznostjo, da bi uničili sovražnika. Obstreljevali smo sovražnika in ga uničili, na kar so tudi drugi utihli. Tako je Lah izkusil, da se z nami ni dobro igrati. Žal nam je bilo, ko se je tudi na naši strani ožen ustavil; najraje bi Laha do zadnjega pobili. V zavesti, da smo bili zmagovalci dneva, smo navdušeno zapeli „Naprej zastava Slave...!“

11 Avstrijcev proti 95 Italijanom

Anton Debelak, doma pri Sv. Juriju ob Taboru, piše z dne 30. julija z italijanskega bojišča svojemu prijatelju:

Že nad dva mesca divja kruta vojska na južnem bojišču proti kletemu sovragu, katere se tudi jaz udeležujem. Kljub vsem grozotam, katere napravi vojska, se prigodi vmes zmiraj kaj lepega, da človeka skoro do solz gane.

Bil sem večeraj navzoč pri sv. maši na prostem. Po sv. maši, katere se je udeležil tudi naš general, nas isti zbere okoli sebe in nagovori: „Vojaki! Pozdravljam Vas najpristnejše in zahvaljujem se Vam. Vaši hrabrosti in srčnosti, katero ste pokazali osobito v zadnjih bojih. Vojaki, Vi ste junaki, vsa Evropa gleda na Vas in Vas občuduje, sam naš presvitli cesar Vam pošilja srčne pozdrave.“ Nato se obrne proti četici mož, ki so stali v prednji vrsti in kaže na nje reče: „Ta mala četica junakov, ki tu stoje, pa zasluži še izvanredno pohvalo in odlikovanje. Ta mala četica, devet po številu, žal, da je eden padel in je eden ranjen, je dobila od svojega voda povelje, naj se uda sovražniku. Toda ne! Ti junaki niso hoteli slušati temu povelju, ampak so na lastno pest napadli Italijane, katerih je bilo 95, in so jih pognali v beg.“ Nato pripne lastnoročno general sam vsakemu teh junakov srebrno svetinjo hrabrosti na prsa in vsakemu stisne roko.

H koncu se nagovori zbrane, rekoč: „Pri nas v Avstriji je veliko narodnosti: so Nemci, Slovenci, Madžari, Hrvati, Čehi in t. d., narodnosti je sicer več, vendar Bog je le eden sam in samo eden cesar. Ljubi Bog nam je dal to zemljo in ta zemlja je naša in mi jo moramo braniti tudi proti našemu sovražniku. Nesložnosti pri nas ne sme biti, ampak edino in složno moramo zasledovati vsi en cilj. Proč z njim, kateri bi hotel kršiti našo složnost in edinstvo!“

Nato se je zaključila lepa slavnost in ista ostane meni v vednem spominu.

Slovenec na Malem Palu

Ornovojnik Fr. Vogrin nam piše s koroško-italijanske meje, kako se tam godi našim vojakom. Poslal nam je tudi bele planinke z Malega Palu.

V petek dne 30. julija je Italijan z vso silo hotel priti na goro Mali Pal. Pa, o! smota! Dvakrat jo je moral potegniti, pa ne vsi, mnogo jih počiva med skalami. Dne 26. julija je na Malem Palu igrala vojaška godba v neposredni bližini sovražnika prav mišne koračnice. Godbo so spremljali z zamolklim glasom naši topovi. Na obeh straneh je pa vladala tišina, ko je mogočno zadonela naša cesarska himna.

Meni je bila dana prilika, da sem še pred vojsko skoro na vseh sedaj večkrat imenovanih gorskih vrhovih plezal. Z 2000 do 3000 m visokih planin smo si ogledovali, kako neugodno bo tukaj prodiranje. Da je to res, o tem se je že naš zaveznik-krivopri-sežnik sam prepričal. Prepričan sem, da ne bo tukaj nikoli prišel naprej. Saj naša skrbna vojaška uprava ni rok križem držala. Prav lepe slavočke smo pripravili Italijanu, pa do sedaj jih še nihče nima. Edino umetno zgrajena cesta se da na nekaterih krajih tako razrušiti, da bi precej časa trpelo poprej, ko bi bila zopet rabna. Ob cesti stoji vzdignjena plošča s sledečim napisom: „Poznejšim rodovom v spomin, da cesto to gradili so od leta sedem do deset korajžni fantje štajerski. Preljubi Bog ohrani cesto to, ne da nikdar je sovražniku.“ Dosedaj je ljubi Bog uslišal njih prošnje, čeravno je že marsikatera granata treščila ob njo. Tukaj zelo rado dežuje in mislim, da še niti en dan ni bil brez vetra. Na gorskih vrhovih je že sedaj precej hladno. Bojim se, da bi Italijani dobili nahod, ker domačini nam prerokujejo, da bo sre-

di septembra zapadel novi sneg. Za sedaj še pa imamo nekaj starega. Upam, da bo stari vsitral do nevega. Tukaj torej ne bodo nikdar pomaranče cvetele za Italijane.

Bog daj veličasten konec in pogin prisegolomcu! Bodite pozdravljeni!

Marijine svetinje ga obvarovale gotove smrti.

Infanterist Petrovič Janez, doma iz Sv. Barbare v Halozah, nam piše:

Dne 22. julija je na Doberdovski planoti nekaj metrov pred menoj razpočil šrapnel. Zadel sta me 2 krogli v levo roko, 1 pa v desno in v vsako nogo ena. Ali kosti se mi ni nobena dotaknila. Ena krogla je pa šla na levi strani prs naravnost proti srcu, kakor se vidi na suknji in srajci. Ta je zadela v svetinje s tako močjo, da je ena svetinja na pol preganjena, druga pa tako udarjena, da se ne vidi več, kaka podoba je bila na njej. Svetinje so tako majhne, podobne vinarju, a krogla je ravno v nje priletela, se odbila in šla na drugem mestu skozi suknjo. Jaz nisem udarca nič občutil. Tudi zdravniki so preiskovali, kje bi bila kaka znamenja, a niso našli nič. Tako Marija svoje častilce obvaruje. Pri tem je storila očitni čudež. Torej fantje in možje, kateri morate iti v bojno črto, priporočite se Mariji v varstvo in obesite si svetinje na primerno mesto.

Petrovičev prijatelj Anton Fric, ki se nahaja s Petrovičem vred v Korneuburgu na Niževavstrijskem, še pristavlja:

Jaz sem dobil drobtino italijanske polente v o. braz in granata je moje kritje porušila na me. In tako sva sedaj s Petrovičem skupaj v bolnišnici in se prav dobro imava. Sprejmite pristrčne pozdrave!

Kako sem se izmuznil iz ujetništva.

Jakob Jazbec, od ... domobranskega polka, doma iz Zibike, nam poroča:

Ujet sem bil dne 28. januarja v Karpatih pri prelazu Dukla. Rusi so nas gonili preko mesta Sankov proti Lvovu. Tam mi je bila sreča draga, da sem se jim izmuznil. Naletel sem na avstrijskega mašinista. Ta me je že od daleč pogledal z žalostnim očesom in me vprašal, od kod pridem. Povedal sem mu vse natanko. Mož me je povabil seboj na večerjo. V njegovem stanovanju ga pa prosim, če ima kako staro civilno obleko. Bil sem uslišan. Bila je huda zima. Ostal sem pri mašinistu 14 dni. Po štirinajstih dneh sem jo odrinil v civilni obleki proti Karpatom proti Jaroslavu. In tukaj sem zašel v neko vas k dobri Poljakom; vas se je nazivala „Welkioči“. Tukaj sem ostal skoro dva mesca in se skrival pred hudobnimi kozaki. Ko je postajalo topleje, sem jo odrinil dalje. Potoval sem samo po noči. Ko pridem že blizu bojne črte, sem moral prenočiti v karpatskih gozdovih na kaki smreki. Prestal sem dosti zime, gladi in strahu. Dne 2. aprila so me Rusi zopet ujeli in me odgnali k ruskemu kapitanu. Ta me je smatral za avstrijskega ogleduha. Izročil me je kozakom, naj me ženejo nazaj k vojnemu sodišču v mesto Jaslo. Kozaki so zelo grdo ravnali z menoj in mi pravili, da Rusi vsakega špijona ustrelijo. Ko me pripeljejo ob Velikonočnih praznikih v ujetništvo, pridem drugi dan pred vojnega sodnika. Tam so me preiskali, ako bi imel kake listine; pa kaj hudega niso našli. A kljub temu so me obsodili na smrt. Reklo se je, da bom ustreljen. Zafurili so me za nekaj časa v ječo. Od zime in žalosti sem v ječi strašno zbolel. Moj prijatelj četovodja Franc Tags od 59. pešpolka iz Solnograda in jaz sva skoro umrli v ječi. Zamesli so naju v svojo bolnico v Jaslo. Tam so nam zelo slabo postregli, tako, da je moj prijatelj umrl v 9. dneh. Ostal sem par dni sam v tej bolnici.

Mesca maja so se začeli moskali umikati. Torej maja so odpeljali svoje bolnike iz bolnic in dali odpeljati v Rusijo. Mane so djali pa nazaj v ječo. To je trajalo samo 2 dni. Granate in šrapneli so že padali skoro do Jasla. Rusi so nas pobrali in odgnali proti mestu Rzešov. Pot je bila dolga in dolgočasna. Bili smo že zelo utrjeni od pota, ko smo na nekem travniku malo odpočivali. Na travniku je bil globok jarek. Odločil sem se tukaj, drugokrat zapustiti ujetništvo in — posrečilo se mi je. Naenkrat sem splezal po veliki travi po trebuhu v potok in se skril v vodo. Ko sem slišal, da poganjajo moskali naše ujetnike dalje in da so mene pozabili, sem skočil iz vode in hitro odrinil preko njive v šumo. V tej šumi sem v mokri obleki čakal, da nastane noč. Ko se je zmrčilo, sem šel k poljskemu kmetu, da sem se posušil in pričakoval naših čet. Ahi to se je zgodilo še le za 2 dni. Ravno v tej vasi je bila huda bitka. Dne 7. maja sem prišel do naših čet. Tu so me z veseljem sprejeli. Moral sem vse povedati, kako se mi je godilo v ujetništvu. Od generala sem dobil lepo darilce. Potem so me poslali nazaj v domovino, da sem se malo ozdravil. In sedaj še grem z veseljem srcem nad polentarja.

Ostani mož beseda!

Orel Jozef Mulec iz Hoč piše č. g. K. Sešku, kaplanu v Hočah:

Bojna sreča se je obrnila na našo stran. Severnega medveda smo tako daleč potisnili nazaj, da ni več zmožen, da bi se hrabro postavil nasproti naši združeni zmagovalni armadi. Dal Bog, da bi tudi druge naše sovražnike premagali in se skoraj vrnili v drago nam domovino. Čeravno se nam tukaj preveč slabo ne godi, a vendar naše srce hrepeni po domovini, kjer lahko večkrat obiščem hram božji, kjer zvonovi vabijo vernike k sv. maši.

Tukajšnje ljudstvo je zelo nevedno; večina ne zna pisati in tudi ne čitati. Temu ljudstvu ni znano nič, kaj se godi po drugih krajih, ker ne pozna časopisov in ne zna čitati, ker se ni nikdar učilo. V „Slov. Gospodarju“ sem čital pismo, ki ga je pisal Orel br. Roman Bende. Castitam mu za njegovo hrabrost in k odlikovanju! Cast je za organizacijo, da ima takšne ude! Z veseljem smemo gledati v bodočnost. Tudi jaz odkrito priznavam, da sem ud „Orla“ in akoravno so se nekateri mi nasprotujoči prizadevali, da bi me odtegnili od mojega prepričanja, vendar še niso imeli sreče in mislim, da tudi ne bodo. Z vsakim, čeravno je drugega mišljenja, se prav dobro razumem, ker je vsak uvidel, da ne odstopim za korak nazaj, od tega, kar se mi je ukoreninilo v srce.

In ravno zaradi tega se razumem z vsemi, ker kar enkrat govorim, tudi drugokrat drugače ne storim. Ako je človek mož-beseda, ga tudi nasprotujoči spoštuje. Velikokrat, kadar imam čas in sem sam molim rožni venec ali čitam iz molitvenika, ki so mi ga domači poslali in tudi prijatelja imam tukaj, s katerim se ob prostih urah pogovarjava različne reči, tako, da nama čas hitro mine. Tudi se Vam zahvaljujem za svetinjo, ki sem jo v zadnjem pismu sprejel. Nosil jo bom na prsih, da me bo Marija Brezmadežna varovala vsega hudega na duši in na telesu. Veliko bolj kakor proti telesnim ranam se moramo zavarovati proti duševnim ranam. Telesna rana, ako je smrtna, ni tako huda, ker upamo, da dosežemo nebesa, ako smo v milosti božji. Ako pa smo na duši smrtno ranjeni in nas Bog v takem stanu pokliče na odgovor, smo na večno pogubljeni. Ali žali bog da je resnica, kar je pisal v „Slov. Gospodarju“ mladenič Felician, doma iz Vurberga, kako nekateri govorijo in kako grdo se obnašajo.

Upamo, da se nam bo skoro vrnil težko pričakovani mir, da bomo doma z novim navdušenjem hvallili in častili ljubega Boga. Pozdravljata Vas v imenu Srca Jezusovega: Jozef Mulec in prijatelj Franc Kapl.

(Nadaljevanje pisma na 7. strani.)

Zopetni živahni boji na celi italijanski fronti. — Italijani ne pridejo nikamor naprej. — Dva naša in 1 italijanski podmorski čoln uničen.

Položaj dne 17. avgusta.

Italijani so zadnji teden večinoma mirovali. Vsihi so se le artilerijski boji in manjše praske. Doveda se, da se na obeh straneh pripravljajo na nove hude boje. V nedeljo dne 15. avgusta je Italijan že začel na celi bojni črti od Jadranskega morja do tri do švicarske meje na mnogih krajih močno obstreljevati naše postojanke. Tudi naša artilerija izvrstno odgovarja. Z nekaterimi dobro merjenimi streli je pregnala Italijane iz Skocijana pri Gorici, razstrelila je tudi veliko sovražno skladišče pri Korminu. Veliko pozornost obrača od nedelje naprej sovražnik na naše postojanke v prostoru okrog Tolmina in Krna. A vse artilerijske in infanterijske napade so naši odbili. Isto se dogaja tudi na koroški in tirolski fronti. Italijan bi rad splezal na Veliki in na Mali Pal, Freikofel, Križno goro in razne druge gorske višine, a povsod jo je moral s krvavo glavo odkuriti nazaj. S tirolskih gorskih višin Lavaronne in Folgarja naša težka artilerija obstreljuje italijanske obmejne utrdbne in uspešno pripravlja ta za nadaljnjo vojna podvzeta v italijansko ozemlje.

Naš zrakoplov je dne 15. avgusta priplul nad

Benetke in mesto uspešno obmetaval z bombami. Zopet, dne 10. avgusta, pa so naši zrakoplovi obmetavali italijanske postojanke na Pelagružu z bombami in napravili veliko škodo.

Dne 11. avgusta so naše bojne ladje že vtretile napadle italijansko obal in obstreljevale italijanske obrežne naprave od mesta Moltetta do Seno San Giorgio. Napravile so Italijanom veliko škodo in strahu.

Italijani so potopili zadnji čas dva naša podmorska torpedna čolna, in sicer čoln „St. XII.“ in „St. III.“ V tržaškem zalivu pa je zlezel v zrak italijanski podmorski čoln, ki je bil zadel ob našo mino.

Italijani potopili dva avstrijska podmorska čolna.

Avstrijsko mornariško poveljstvo poroča dne 13. julija, da se naš podmorski čoln „St. XII.“, ki je križaril v severni Adriji, ni vrnil. Iz italijanskega uradnega poročila je posneti, da se je podmorski čoln z vsem moštvom vred potopil.